

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
letno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Amnestija

V včerajšnji številki smo na drugi strani dru-
go za drugim objavili dvoje besedil, ki brez vsa-
kih nadaljnjih razlag zadostujejo, da nam prika-
žeta, kako velikanskega obsega so notranje po-
litične dogajanja, ki jih ravnokar doživljamo. V
prvem članku beremo namreč, da je notranji
minister dr. Anton Korošec odredil, naj se na
široko odprejo vrata politično-režimskim jetnikom,
v drugem pa, da je odhajajoči režim pripravil
v črnogorskem gorovju po nemškem zgledu kon-
centracijsko taborišče, kamor je imel poslati svoje
politične nasprotnike, ki so jih posamezni bani
imeli ukaz poloviti po vsej državi. To dvoje dej-
stev, zgodovinsko eno, kakor drugo, daje pra-
vilno označilo prejšnji in sedanji vladi, in naš na-
rod se bo na njihovi podlagi prav lahko orien-
tiral, ne da bi mu bilo treba še poslušati nekoliko
zbežanih in nerodnih razlag raznih političnih pis-
moukov, ki se jih bo prijelo ime snovalcev kon-
centracijskih taborišč in ki so že mislili, da so
postali zvezde vodnice, ko še ležerke niso bili
pod povezenimi strankarskimi pokrovi.

Politična amnestija je v vzduljivem ozračju,
v katerem smo zadnja leta tavalji kot v neki ne-
pojmljivi omotici in hlatali po zraku, prva veli-
kanska eksplozija, ki je v naše notranjopolitično
živiljenje v širokih curkih spustila svežino in zdrav-
ja, o katerem so že veliki rodoljubi in optimisti
obupavali, da se nikoli več ne bo vrnilo. Ni treba
več čakati vladne deklaracije, kaj bo napovedala
za bodočnost. Vlada, ki se je predstavila jugo-
slovanskemu ljudstvu s takšnim dejanjem, je do-
kazala politično zrelost, ki ji je zaupana
usoda Jugoslavije, njihovo državniško moč in
njihov patrijični pogum. Med tem, ko so po-
litični brezdomci, varajoč same sebe, da se bodo
pri svojih pustolovčinah lahko opirali tudi na
jugoslovansko vojsko, že gradili sramotna koncen-
tracijska taborišča za svobodne državljane Jugo-
slavije in v svojih zatijih že polnili liste z imeni
prvih žrtev svoje politične omejenosti, se je pri-
pravljala v naši domovini revolucija zdravja in
modrosti in njen prvi zmagovalni klic je veljal
svobodi, za katero so ali sami ali po svojih de-
dih prelevili kri mnogi izmed tistih, ki jim je
odhajajoči režim po fašističnem in boljševiskem
zgledu prirejal koncentracijske tabore.

Okrog nas slišimo že glasove političnih po-
zabljenec, ki bi radi pogrnili vsaj čez del pre-
živelih let odoje davnosti in naprtli Jevtičevemu
režimu odgovornost za nasilstva, ki so kakor
pravilna pošast šla čez naše dežele. Češ, pri nas
zadnje petomajске volitve niso zahtevale žrtev in
še tisti, po katerih je režim lopnil, spadajo v vrste
nacionalne fronte. Ne, ne, tako ne bomo. Niso
samo zadnje volitve polnile naše ječe s politi-
čnimi jetniki, ki jih je sedaj s tako velikodušnostjo
odpri notranji minister. Mi še nismo pozabili
novembarskih volitev l. 1931, niti občinskih vo-
litv oktobra 1933. Tisoči so takrat romali v ječe,
pri nas in drugod, stotisoče mesecev so predsedli
po preiskovalnih zapisih in po temnicah ali po
internacijah svobodni državljani Jugoslavije, tisoče
družin je bilo sirovo razgnanih in desetine tisoče
otrok je zmanjalo za očeti, ki jih je slabotni
in za to še bolj okrutni režim trgjal iz njihovih
rok. Za nič, za prazen nič. Da ne omenimo spiska
onih, ki so prišli ob svoj kruh, ker so domovino
bolj ljubili kot pa režimi, ki so v svoji zasleplje-
nosti zapravljali veličastno dediščino za svobodo
Jugoslavije izkrcavali rodov. Da ne omenimo
tistih milijonov dinarjev kazni, ki so bili vsled
ničevih političnih razlogov od takratnih strahop-
etev na vladi naravnost izsesani iz krvi našega
revnega naroda. Toda takrat, po novembarskih
volitvah l. 1931 in po občinskih volitvah l. 1934
nismo imeli notranjih ministrov, nismo imeli vlad,
ki bi bile potegnile z našim jugoslovanskim ljud-
stvom. Takrat ni bilo notranjih ministrov, ki bi
bili imeli dovolj poguma, da bi se proti samim
sebi postavili v bran za svobodo domovine in
državljanov. To je treba danes povedati, če ho-
demo dejanje notranjega ministra dr. Antona Ko-
rošca in vlade, ki ji pripada, postaviti v tisti
okvir, v katerega spada.

Ni še dolgo tega, ko se je moral ta zaslužni
mož, ki je soustvarjal našo svobodno državo, ki
je stal na njenem braniku v najtežjih trenutkih
njene mlade zgodovine, preganjan od teh, oprosti-
te nam ta izraz, političnih mamelukov, naravnost
poteptati iz internacije v internacijo, zastražen kot
da bi bil največji zločinec, in ž njim cela vrsta
odličnih mož, ki so mu zvesto ostali ob strani,
kakor je vanj verovalo tudi vse slovensko ljudstvo,
in povejmo resnico, velika večina južnih bratov.
In prvi akt njegovega zmaščevanja, ko ga je
močnost kneza-naměstnika tako krasno rehabili-
tirala in mu izročila najbolj odgovorno mesto v
vodstvu države, je, da gre v ječo, kamor so zadnje
volitve z nam še danes nepojmljivo sirovostjo po-
gnale nad deset tisočev državljanih samo zato,
ker so pravilno ločili med domovino in med re-
žimom, jim odpre vrata in jih pokliče nazaj pod
svobodno jugoslovansko nebo. Da gre in z eno
samo kretnjo zaustavi krivično izterjavanje de-
narnih kazni iz ljudstva, ki mu je v današnji go-
spodarski stiski ostalo itak samo še patrijično
srce.

Politična amnestija je dejanje politične mo-
drosti in dejanje političnega poguma. Sedanja vla-
da se ne boji jugoslovanskega ljudstva, ni ji tre-
ba bežati pred njim, ni treba med njim in med
njim zaklenjenih jetniških vrat. Prepričani smo, da
bo jugoslovansko ljudstvo pogumno vladi znalo
tudi pogumno odgovoriti. Da bo dejanju zaupanja
od strani državnega vodstva postavilo nasproti
tudi svoje polno zaupanje. Da bo vlada svobode
podpirala, ker so še široka polja, na katerih se
boče nova vlada uveljaviti z isto vero v rodoljub-
nost Jugoslovancov, s katero se jim je z aktom
amnestije predstavila.

Ne moremo pa iti mirno mimo tega dejanja,
ne da bi našemu voditelju g. notranjemu mini-
stru dr. Antonu Korošcu prav od srca čestitali,
čestitali predvsem v imenu onih, ki so zadnja leta
ž njim vred pili kelih trpljenja, kajti takšnega
smo ga vedno poznali, takšnega spoštovali in lu-
bili: krščanskega državnika, ki je do dna srca
vdan svoji domovini, ljudskega voditelja, ki do
zadnjega zaupa svojemu ljudstvu, politika, ki je
navzlic vsemu ostal zvest svetinjam demokracije.

Izjava kraljeve vlade

„Volilo blagopokojnega kralja ni prepuščeno v varstvo kakšni osebnosti ali vladi in tudi ne kakšni politični skupini. Izročeno je vsemu jugosl. narodu“

Dr. Milan Stojadinović

Belgrad, 4. julija. AA. Na današnji seji na-
rodne skupščine je prečital predsednik ministri-
skega sveta in minister zunanjih zadev dr. Milan
Stojadinović tole deklaracijo vlade:

Sestavljena po visokem zaupanju kr. namest-
ništva, smatra vlada, ki ji imam čast predsedovati,
za dolžnost, da stopi pred narodno predstavništvo
s tole deklaracijo.

Zvestoba na zunaj

Zunanjo politiko kraljevine Jugo-
slavije so že prej opredelile mirovne po-
godbe, zvezne pogodbe in prijateljstva; opredeljena
je s obstojem Male zveze in Balkanske zveze ter
s tradicionalnimi zvezami globokega prijateljstva
do Francije. Opredeljena je naposled s našim zem-
ljepisnim položajem in s narodno zgodovino. Te-
melj te politike je prav tako čvrst in globok, ka-
kor ustreza življenjskim interesom kr. Jugoslavije,
tako da ga smemo smatrati kot neizpremenljivo
smernico za svoje bodoče delo.

Izraz volje in moči

Kdor prečita gornjo deklaracijo vlade, se mu
nehote vsiljuje zavest, da smo po tolikem in toli-
kem času dobili vlado, ki stopa pred skupščino z
izjavo, ki bi tako po svoji vsebini, jedrovitosti in
stilizaciji delala čast največjim evropskim kabi-
netom in ki je res pravega evropskega formata.
Dosedanje vladne deklaracije so bile proslule po
svoji dolgovernosti in gostobesednosti. Preraču-
njene so bile na uho poslušalcev, zato je v njih
lahko našel sleherni, kar je želel in kar je hotel.
Prav radi tega jih pa tudi ni bilo resno jemati,
ker je čisto nemogoče, da bi še tako zmogla vlada
v nekaj mesecih mogla odstraniti vse težave in
nevolje, ki teže delovne stanove, in jim priklicati
paradiž na zemljo. Tudi državno življenje in go-
spodarstvo se razvija postopoma, po etapah in bo
zato vlada, katere misli resno delati, vselej raz-
vila le takšen program, ki je izvedljiv, postavila
bo cilje, ki so v danih razmerah možni in dose-
gljivi in nič več.

Toda kljub kratkim, kleno izklesanim stavkom
je Stojadinovičeva vlada v svoji izjavi povedala
več tehotnega, kakor katerakoli njena predhodnica.
S prostodušnostjo in brez izumetničenih fraz so na
dnevni red postavili najaktualnejši problemi na-
še zunanje in domače politike.

Zunanja državna politika se tudi pod novim
vodstvom ne bo spremenila. Razno ugičanje in
domenevanje glede preusmeritve zunanje-političnega
kurza mimo Francije je presekano z nedvoumno
izjavo vlade, da se bomo v zunanjem svetu tudi
poosej opirali na tradicionalno zavezništvo in glo-
boko prijateljstvo s Francijo, ki je spopolnjeno z
zavezništvom, ki ga imamo v Mali antanti in Bal-
kanski zvezi. Vse te politične in prijateljske zveze
so sad desetletnega poveljnega političnega razvoja
v Evropi, so bile nešteto preizkušene v mno-
gih viharjih in so dokazale, da nam za naš po-
litični prestiž in varnost zadostujejo. Toda kljub te-
mu od svojega prijateljstva ne izključujemo nobene
države in nobenega naroda, ki si želi mirnega so-
žitja in mirnega razvoja v Evropi. Miroljubnost na-
še države je znana vsemu svetu: vsa leta po vojni
se je vodstvo naše državne politike varovalo kakih
oboroženih demonstracij in rožljanja z orožjem,
kakor so delali nekateri naši sosedi. Zato smo se
tudi vedno iskreno prizadevali, da pride do razoro-
žitve. Z obžalovanjem ugotavlja vlada, da do tega
sicer ni prišlo, radi česar moramo seveda tudi mi
skrbeti za svojo varnost. Prisrčne manifestacije, ki
je je bila naša vojska deležna v skupščini, so brez
dvoma izraz čuvstva in razpoloženja vsega naroda
do naše hrabre vojske.

Vendar pa vidimo težnje vladne deklaracije
v onih kratkih stavkih, ki so posvečeni naši do-
mači notranji politiki. Smer, ki jo v tem pogledu
očividno zasleduje Stojadinovičeva vlada, bi mogli
označiti z eno besedo: nazaj k narodu! Na tem
področju smo dosedaj bili vajeni bobnečih izjav
o »močni roki«, o »izrednih ukrepih«, o »proti-
državnih elementih«, o »sovražnikih narodnega in
državnega edinstva« in podobno. To je bilo po-
treba režimu, ki je čutil, da nima zaslombe v ljud-
stvu, ki se je naroda bal, ker je vladal proti nje-
mu. Sedanja vlada pa je imela pogum, da je pred
celo državo in vsem narodom spregovorila odre-
šilno besedo: Država, to je narod! Država bo moč-
na in nepremagljiva, bo napredovala in procvitala,

Kraljevska vlada bo ostala zve-
sta dosedanjemu pravcu naše za-
nanje politike in se bo prizadevala, da ob-
stoječa prijateljstva ohrani in okrepi, obenem bo
pa z zadovoljstvom sodelovala tudi s vsemi dru-
gimi državami, katerih osnovni ideal bo tisti, ki
je tudi nam najdražji, to je ideal utrditve in orga-
niziranja evropskega miru. Iskreno in globoko
vdana idealu miru med narodi, pa kraljevska
vlada vendarle ne more zapirati oči pred dejstvom
novega tekovanja v oboroževanju. Ker sami v
tem vprašanju ne moremo ničesar storiti, bomo
podpirali vsa prizadevanja za omejitve in skrajšev
oboroževanja. Toda vse dotlej, dokler se v tej
smeri ne dosežejo pozitivni in trajni rezultati, ne
smemo sanamariti kar najresnejše
skrb za našo oboroženo silo. Za ob-
rambo domovine ni predraga nikaka
gmotna žrtev. Vojska in mornarica sta bili
že od nekdaj naša moč in naš ponos. Taki mo-
rata biti tudi danes in v bodoče.

Pomiritev na znotraj

Osnovna smer notranje politike
nam je dana s osnovnim državnim zakonom,
z ustavo od leta 1931. Kraljevska vlada je zvesta
vsem načelom te ustave in posebej poudarja na-
čelo državnega in narodnega edinstva. Odločni
bomo ne samo pri naglašanju, temveč tudi pri de-
janjem izvajanju zakonitosti ter pri popolnem
izvajanju ter spoštovanju načel enakopravnosti
vseh državljanov. Trudili se bomo, da pri svojem
nadaljnjem delu prilagodimo posamezne zakone,
zlasti tiste, ki so političnega značaja, težnjam in
željam naroda. To velja zlasti za široko narodno
samoupravo, za volivni zakon, za tiskovni zakon
in zakon o zbiranju in društvih. Kraljevska vla-
da želi na ta način omogočiti resnično udeležbo
najširšim slojem prebivalstva pri državni, bano-
vinski in občinski upravi.

Pogon gospodarstva

V gospodarski in finančni poli-
tiki se bo zadnje mesece na novo začela smer
nadaljevala, zlasti v skrbi za kmeta, za ravnotežje
v drž. proračunu, za ohranitev vrednosti naci-
onalne valute, za davčne olajšave za vse sloje na-
roda in za obnovo celotnega gospodarskega dele-
vanja v državi.

Svež tok življenjskih sil

Razen teh gospodarsko-finančnih problemov,
ki se ji že najvažnejši, in katerih ureditev na-
glašja na enem izmed prvih mest, bo kr. vlada
posvetila svojo pozornost tudi vsem drugim
vprašanjem s področja socialnega,
duhovnega in prosvetnega življenja
naroda. Zela kraljevske vlade je, da se na
vseh straneh in v vseh smereh občuti nov, zdrav
in svež tok življenjske sile države in naroda. Ve-
lilo, ki ga je zapustil pokojni vitezski kralj Alek-
sander I. Zedinitelj, da živimo Jugoslavijo, je ve-
lilo volilo, toda prepuščeno ni v varstvo kateri
osebnosti ali vladi in tudi ne posamezni politični
skupini. To volilo je izročeno vsemu jugoslovans-
kemu narodu. Vsi in vsako od nas posamič in
skupaj — vsi mi imamo sveto dolžnost, da to vo-
lilo varujemo in branimo. Kraljevska vlada, ki ji
je v čast, da se danes predstavi narodnemu pri-
stavništvu, misli, da bo to sveto volilo najbolje
obvarovano, če bo stremela po pomiritvi in odstra-
njevanju političnih zastojev in zbiranjem in zdru-
ževanjem vseh konstruktivnih narodnih sil, s šir-
jenjem temeljev, ki na njem stoni ugled države.

Take kraljevska vlada upa, da bo najbolje
upravičila visoko zaupanje kraljevskega namest-
ništva in da bo hkrati za svoje bližajoče se dela
s narodnim predstavništvom s gori popisanim pro-
gramom našla tudi pri njem vse potrebno pod-
pore.

nost toplo pozdravila. Osebnost dr. Antona Ko-
rošca, ki je izšel iz naroda in ki nikdar ni poznal
drugače kakor ljudske politike, pa nam je za-
dostno jamstvo, da se bodo napovedane politične
reforme, ki naj oblast in ljudstvo zopet približajo
in zbližajo — tudi v resnici izvedle.

Politika ni zdrava, ako ni zdravo gospodarstvo.
Na tem polju čakajo sedanjo vlado naravnost pre-
ogromne naloge, ker ni nikjer toliko zamujenega
in zanemarejenega kakor ravno v gospodarstvu. Vla-
da pravi, da je njena želja, da bi se na vseh stra-
neh občutil nov, zdrav in svež duh življenjske
moči našega naroda. V ta namen se napoveduje
rešitev vedno bolj perečega kmetijskega problema,
skrb za ravnotežje državnega proračuna, varova-
nje vrednosti narodne valute in še posebej olaj-
šanje davčnih bremen, ki s res že davno preko-
račila svoj višek. Kdo bi s takimi gospodarskimi
reformami ne simpatiziral in ne želel, da se čimprej
uresničijo!

Dosedaj smo skoraj ob vseh vladnih deklara-
cijah ostajali skeptični. Poslušali smo jih, a v njih
izvršitev nismo verovali. Žal, da je poznejši razvoj
opravičil našo nevero. Ponavadi je ostalo vse pri
besedah in na papirju. Tudi tisti, ki so imeli dobro
voljo, niso mogli ničesar napraviti, ker niso uži-
vali zaupanja ljudstva. Nasprotno pa imamo v se-
danji vladi na najvažnejših mestih moške, ki so se
politično dvignili izključno z na-odviti zaupa-
njem. Ljudstvo jih pozna in oni poznajo narodove
potrebe. Zato tudi lahko brez strahu podirajo pre-
graje, ki so dosedaj ločile vlado in narod.

Zaupanje rodi zaupanje. Pravkar razglašena
politična amnestija je dokaz, da v resnici veje nov
duh po Jugoslaviji, ki je s tolikimi žrtvami in idea-
lizmom bila zgrajena za to, da bi bila svetel, zra-
čen in svoboden dom za vse njene sinove.

Ne dvomimo, da bodo vsi pravi patrioti vlado
pri njenem obnovenem in graditeljskem delu
podpirali.

Potek seje narodne skupščine

Belgrad, 4. jul. m. Za današnji prvi redni se-
stank Narodne skupščine je vladalo v vseh tukaš-
njih političnih, tako vladnih kakor opozicijskih,
krogih ogromno zanimanje. Vstopnice so bile že
pred par dnevi razprodane. V vseh prostorih Na-
rodne skupščine je bilo zelo živahno ter se je go-
vorilo le o novi vladi in o deklaraciji, za katero je
bilo napovedano, da jo bo vlada podala na današ-
njem zasedanju. Pa tudi pred Narodno skupščino
v ulici kralja Milana je bilo nadvse živahno. Četr-
ure pred napovedanim pričetkom so pričeli prihajati
diplomatski zastopniki raznih držav. Pred vho-
dom jih je pričakoval šef protokola zunanjeja mi-
nistristva Ika Novaković. Zbrali so se vsi posla-
niki z dojenom diplomatskega kora nuncijem Pele-
grinetijem. V diplomatski loži je bil tudi naš novo-
imenovani pariški poslanik Purić. Tudi častni-
ska loža je bila zasedena kot še malokrat poprej.
Bili so navzoči vsi domači in inozemski časti-
karji in napeto pričakovali izjave sedanje vlade
pomirjenja.

Jevtić — Kojić

Približno ob 10.15 je prišel v dvorano bivši
predsednik vlade Bogoljub Jevtić, predsednik
Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev, ter naj-

prej govoril z nekaterimi poslanci, nato pa sedel
na desno stran v tretjo klop. Tudi ostali člani bivše
vlade so prišli na sejo ter se pomešali med narod-
ne poslance. Med njimi tudi bivši pravosodni mi-
nister Kojić, poleg njega pa Ilija Mihajlović. Ob
10.25 je vstopilo v sejo dvorano predsedstvo Na-
rodne skupščine. V dvorani je nastala globoka ti-
šina.

Vlada prihaja

Par trenutkov zatem je vstopila kraljevska vla-
da na čelu z dr. Stojadinovićem, notranjim
ministrom dr. Korošcem ter vojnim ministrom
generalom Živkovićem, za njimi pa ostali člani vla-
de. Ob svojem prihodu v skupščino je bila vlada
viharno pozdravljena s klici »Živjelo!« od strani
večine poslancev.

Vlado je živahno aklamiral centum, desnica
ter precejšnji del skrajne levice. Kljub temu, da
je bilo občinstvu prepovedano dajati izraze za-
dovoljstva in nezadovoljstva, se občinstvo ni
moglo vzdržati, da ne bi priredilo viharnega
aplavza vladi. Navdušenje in vzklikanje je bilo
toliko, da se je glas »Živel Jevtić!« poslancev Dra-
giše Milovanovića, ki je nervozen skakal od le-
vice na desnico do sedeža, na katerem je sedel

Ob kongresu učiteljstva meščanskih šol

Naša meščanska šola

Te dni se zbirajo meščansko-šolski učitelji v Ljubljani na svoj vsakoletni kongres, kjer bodo razen svojih stanovskih zadev obravnavali važna vprašanja pauka in vzgoje naše mladine. Kongrese vzgojiteljev spremlja zato vsa naša javnost s simpatijami in željami, da bi obrodili dosti dobrega sadu in postavili vprav v sedanjih razvinih časih zdrave smernice naši mladini. Meščanska šola se je pričela pri nas razvijati šele v svobodni Jugoslaviji, zato je zrasla iz naših lastnih potreb. Velevažne so naloge, ki jih vrši vprav v sedanjih težkih gospodarskih časih: dvigniti hoče izobrazbo ljudstva in ga usposobiti za težek gospodarski boj, ki postaja čimdalje hujši in zahteva vedno več naboja. V času brezposelnosti in nadprodukcije inteligentnega značaja skuša usmeriti mladino v praktične poklice, kjer bo za pridne roke prav gotovo v dobljenem času, ko se poživijo naše gospodarstvo, zopet dovolj kruha. Tako rešuje tudi meščanska šola najvažnejši problem sedanje dobe. Gospodarstvo naše države je še mlado, ki je še povsem v rokah tujcev, zaklad naša zemlja še niso izčrpani, naša prometna sredstva so še zelo slaba, rabimo še vse polno različnih gospodarskih podjetij, da se osvojobo tudi gospodarsko izpod tujcev. V narodni državi si šele vstvarjamo svoje gospodarstvo, zato vrši meščanska šola, pravilno usmerjena, ravno v našem na-odu lahko veliko vlogo, da vcepi naši doraščajoči mladini zdrav gospodarski čut, ki ga, žal, nam Slovanom v gotovem oziru manjka. Vse preveč je še naši učenci se mladini ideal pisarna in vse preveč se podcenjujejo ročno delo. Mladina naj bi se izobrazila po šolah po svoji nadarjenosti: ta je nadarjen bolj za praktičen pouk, drugi za teoretski. Ne gre pri izbiri poklicev za nadarjenost, ker ta je pri vseh poklicih potrebna, posebno še v gospodarskem življenju, gre predvsem za način nadarjenosti. Zato je vsak poklic enako lep in potreben in v vsakem poklicu razvije lahko človek svoje zmožnosti, če je le pravega zadel. Meščanska šola ima predvsem namen, vzbuditi v mladini ljubezen do praktičnih poklicev in dvigniti v izobrazbi našega kmeta, obrtnika in trgovca v najširših plasteh naroda, dalje daje ta

šola delaven naraščaj našim najrazličnejšim srednjim strokovnim šolam. Le izobrazena mladina, ki bo ročno delo cenila in ga poznala, se bo lahko uveljavila v našem gospodarskem življenju in prevzela mesta, ki so jih zasedali tujci. Meščanska šola orje v tem oziru leđino, veliko je bilo ovir, ki jih je morala odstraniti, toda uspehi se čimdalje bolj kažejo: otvarjajo se na željo ljudstva vedno nove meščanske šole, absolventi teh šol pa se v življenju prav lepo uveljavljajo in bodo v dobljenem času postali temelj našemu narodnemu gospodarstvu v najširših plasteh naroda. Pred vojako smo imeli Slovenci eno samo slovensko meščansko šolo (več pa je bilo nemških meščanskih šol), zdaj pa je v Sloveniji že 34 državnih, devet privatnih, skupaj 43 meščanskih šol. Velik gospodarski pomen meščanskih šol se vidi vprav v tem, ker nam tujci niso pustili otvarjati teh šol, pač pa so jih otvarjali sami, povečini po štajerskem, pač zato, da bi imeli oni gospodarstvo v svojih rokah. V vsej naši državi je 181 državnih, 32 privatnih, skupaj 213 meščanskih šol, več novih pa je še v zasnovi. Politična osvoboditev zahteva še gospodarsko osamosvojitve, to pa bomo dosegli samo s strokovno naobrazeno in delavno mladino. Zato ni čudno, če so se v svobodni državi ravno te šole začele same od sebe najlepše razvijati in njihov veliki pomen čimdalje bolj spoznavamo. Učiteljstvo meščanske šole pa hoče občinstvu tudi dejansko pokazati, kolikor je pač mogoče, kako se vzreja meščansko-šolska mladina. Zato bo v dnevih kongresa odprta velika razstava risarskih, deških in dekliških ročnih del v Bethovnovi ulici, v dvorani delavske zbornice pa se bo vršila v petek, dne 5. julija ob 20. slavnostna akademija z izbranim sporedom.

Pozdravljamo meščansko-šolsko učiteljstvo, ki se zbira v teh dnevih iz vse države v Ljubljani in mu želimo pri delu veliko uspehov. Zaveda se naj globoko in s polno odgovornostjo, da tudi ono oblikuje uslo našega naroda. In čimboli bo svoje vzgojno in učno delo zakoreninilo v našo zemljo in v kreposti našega ljudstva, več pravih in trajnih uspehov bo želo.

Po evharističnem kongresu

Slovenski izseljenci škofu dr. Rožmanu

Ljubljana, 4. julija.

Danes je sprejel ljubljanski škof dr. Rožman gg. izseljenske duhovnike: Zupaniča, Tensunderna, Švelca in Grimsa. Z zanimanjem je poslušal poročilo o položaju med izseljenci in obljubil, da hoče tudi znanprej obračati vso pozornost in skrb izseljencem, raztresenim po raznih evropskih državah, Ameriki in drugod. Ob tej priliki mu je g. Tensundern izročil spominski kos premoga, ki naj bi bil znak hvaležnih čustev in simpatij, katere goje izseljenci iz Belgije, Francije, Holandije in Nemčije do svojih višjih pastirjev, ki pošiljajo mednje duhovnike z nalogo, da jih ohranijo in potrdijo v zvestobi do vere in domovine.

Spominek je iz premoga, ki ga kopljejo naši tam v Holandiji in Nemčiji. Vanj je vklesana podoba keliha s hostijo. Spodaj je napis: Kristus zvesti, Cerkev udani, smo in bomo ostali. Sinovi v tujini, prevzvišenemu gospodu škofu dr. Gr. Rožmanu ob evharističnem kongresu 28.—30. 6. 1935.

Izseljenci iz Francije veselo pozdravljamo vse, ki v teh dneh mislijo na nas. Gotovo z zanimanjem prebirate »Slovenčev« poročila o kongresnih slavnostih. Težko čakate, da vam opišemo podrobno, kako je bilo v domovini lepo. Malo potrpite. V kratkem se zopet vidimo. S seboj vam pripeljem cele kosare pozdravov, ki nam jih sporočajo tu doma vaši prijatelji in znanci. Kdor jih hoče biti deležen, naj pride v Bening (Merlebach) k vlaku, ki odhaja iz Saarbrückena ob 17, in sicer 12. julija, to je v petek. Pozdravi tudi vsem rojakom iz Aumetza in okolice. — Sv. Gr.

Belgrajčani na evh. kongresu

Vprašan nam je odlični udeleženec kongresa iz Belgrada izjavil:

»Iz Belgrada nas je bilo razmeroma malo. In to kljub temu, da so belgrajski Slovenci v teku zadnjega pol leta z živim hrepenenjem mislili na kongres. Saj so tako zelo želeli iz verske Sahare v cvetočo versko prirodo doma. Pa tudi neslovenski Belgrajčani, zlasti še katoličani, so bili za potovanje na kongres vsi navdušeni. Pa je prišla ovira, kjer je resnično ni bilo treba. Udeležba je namreč bistveno trpela radi popolne negotovosti, ki je vladala do tik pred kongresom, kako bomo namreč na kongres potovali. Ali s »Putnikovim« posebnim vlakom, ali s kakim drugim posebnim vlakom, ali s polovično voznino, ali bo res treba kupiti »žuto karto« itd. To vedno spreminjanje je omalodušilo celo najboljši. In tako nas je prišlo v Ljubljano kakih 200, med njimi župnik g. Tumpej, katehet g. Uлага, lepo število usmiljen in nekaj neslovenskih Belgrajčanov. One naše številne preproste, a kot zlahtni sad dobre služkinje so morale ostati doma...

Mi pa, ki nam je Previdnost omogočila obisk kongresa, se vračamo kot prerajeni. Nismo se mogli nagledati teh zdravih slovenskih ljudi, ljudi brez sminke in pudra, ljudi discipline in za čuda velike iskrenosti. Takega zdravlja in takih zdravega življenja žarečih lic nismo vajeni tam doli.

In kaj naj porečem k samim kongresnim slovesnostim. Bilo je prelepo, premočno, premagujoče ganljivo vse, vse. Te dni so se nebesa vselila v Ljubljano in mi smo srečni, presrečni, da smo bili teh nebeskih dni deležni.

Na izseljenskem kongresu je bila povedana marsikatera bridka na račun onih, ki jim je dolžnost, da ohranjajo našo narodno skupnost ter jo varujejo vsega, pred čemer jo je z lučezno obvarovati mogoče. Vse tielo podpisemo tudi mi.

Ciril Metodov zbor na Bledu

Bled, 3. julija.

Ob priliki močnega II. evharističnega kongresa v Ljubljani se je predstavil slovenski javnosti hrvatski Ciril-Methodov zbor iz Zagreba pod vodstvom svojega dirigenta prof. Komarevskega s celovito različenimi skladb staroslovenske cerkvene vebine. Ta zbor iz Zagreba se je odločil, da obišče Bled, ter da koncert, kot ga je izvajal v Ljubljani v tukajšnji farni cerkvi. Veliko je bilo zanimanje za ta cerkveni koncert, zakaj Bled je v tem pogledu dokaj siromašen. Za nas Blejce je bil koncert mogočen praznik na polju cerkveno-umetne glasbe.

Ciril-Methodov zbor, ki sestoji iz 50 pevk in pevcev, je pod vodstvom pevovodje prof. Borisa Komarevskega izvajal skladbe jugoslovanskih, bolgarskih in ruskih avtorjev. Iz vseh teh skladb izžareva močna slovanska narodna religioznost, katere dvigla moderna oblika glasbe še do popolnejše doživlja in občutja. Ciril-Methodov zbor moramo brez dvojbe prištevati med naše prvovrstne zборе.

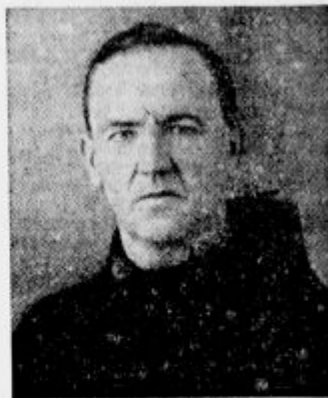
eMnim, da je prvič blejski hram božji doživel tako lepo uspešno cerkveni koncert. Vsemu temu pa je še pripomoglo k lepšemu in dostojanstvenemu

uspehu in užitku bajna razsvetljava župne cerkve in pa prekrasne moderne slikarje cerkve.

Tudi Blejci so znali ceniti ta pomemben cerkveni koncert in so se ga udeležili v dosti lepem številu, vkljub temu, da je pričela sezona. Poleg domačinov so prisostvovali tudi tukajšnji gosti. Da je koncert tako dobro uspel, imamo se zahvaliti tukajšnemu župniku gosp. Zabretu in ravnatelju zdraviliške komisije gosp. Letisu, ki sta se dovolj trudila, da bi bilo čim bolj obiskano. Želelo bi se v bodoče, da se več pozornosti obrne na tako umetno cerkveno prireditev.

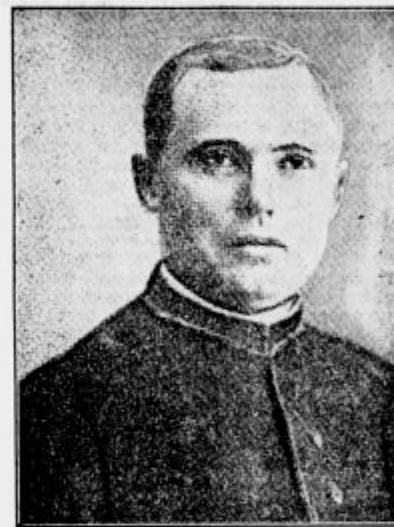
Holandci in Nemci na kongresu

Kakor smo že poročali, se je kongresa udeležilo nad 700 naših izseljencev iz Francije, Belgije, Holandije in Nemčije in sicer pod vodstvom naših izseljenskih duhovnikov msgr. Valentina Zupaniča, Oberžana, Švelca in Grimsa. Omembe vredno je, da se jim je pridružil tudi

Teotim van der Velzen

precej Holandcev-domačinov (16 po številu) pod vodstvom Slovencev že dobro znanega franč. gvardijana iz Heerlena p. Teotima van der Velzena in zlasti mnogo Nemcev iz Porenja — nad 100 —, ki jih vodi naš stari in dragi prijatelj kons. svetnik Tensundern. Oba gospoda sta znala ne le naš domaći slovenski živelj, ampak tudi svoje rojake za ljubljanski evhar. kongres zainteresirati. Danes sta pozdravila tudi svoje znanee v našem uredništvu in bila polna hvale radi lepe izvedbe te največje duhovne manifestacije v Jugoslaviji. Enako zadovoljni so tudi njuni rojaki, ki so to priliklo porabili, da si ogledajo poleg Slovenije in njenih lepot tudi Dalmacijo in druge predele naše države. G. svetnik Tensundern in p. Teotim sta

Konzistorialni svetnik Tensundern

večn slovenskega jezika in poleg svoje dušnopastirske službe pastirjujeta tudi med našimi slovenskimi izseljenci. Razume se, da so nam baš ti idealni in požrtvovalni duhovniki vedno nad vse ljubi in dobrodošli gostje, ki prihajajo med nas kakor med svoje lastne rojake.

S svojimi skupinami se vračajo 11. julija in sicer čez Maribor, kjer se žele pokloniti še na Sloimškovem grobu.

Zg. Sv. Kungota

V nedeljo 30. junija se je tu vršil ustanovni shod vodovodne zadrage. Gor. Sv. Kungota ima marsikatero ugodnost, pa pitne vode nima. Tudi šola nima pitne vode. Njen studenec leži blizu ob vznožju pod pokopališčem. Ob hudi suši pa sploh vsi studenci prisušijo, in voda si morajo od daleč voziti. Zato pozdravljajo misel vodovoda vsi poprek.

Slovenske gorice

Toča v Apaški kotlini. Sedaj, ko dozorevajo njive, se kmetovalci najbolj bojijo toče. Ta čiba je v preteklem tednu v četrtek obiskala Apaško dolino. S strašno nevihto in ploho se je vslo leđno zrnje ter napravilo ogromno škodo. Nevihta je divjala po sadovnjakin, ruveja jablاره, lonila jag-njedi in smreke, kakor orke delala toča in je posekala polja ter zbila v zemljo ves krompir, koruzo, žito, fižol. Zalostno slika nudije sedaj žitna polja; vse je pomandrano in zbito, kakor da je kdo vozil po njivah. Občutno so prizadeti sadonosniki. Kar ni polomil vihar, je sklestila toča. Tri-pijo zlasti mošančke, ki so bile dobro obložene. Od toče so najbolj prizadeti kraji: Plitvica, Luma-noše, Segovec, Apače, Lešani in Crmeti.

Sv. Trojica v Slov. goricah. V nedeljo, dne 7. julija slavi tukajšnja gasilska četa 60letnico svojega obstoja (1875—1935). Obenem bo blagoslovljena nova motorna brigalna.

St. Lenart v Slov. goricah. Advokatsko pisarno pokojnega Andreja Šalijsa je prevzel advokat Lojze Udé. S pisarno je prevzel tudi celokupno osebje ter obdržal v službi dosedanjega koncipijenta g. Franca Šalijsa.

Pomoč poplavljenim Strugam pred sodiščem

Uradniki banske uprave naj se razrešijo službene tajnosti!

Ribnica, 4. julija.

Vsem je gotovo še v spominu velika nesreča, ki je jeseni 1933 zadela slovensko zemljo. Takrat so divjale po slovenski zemlji strašne povodnji; najhujše od vseh slovenskih krajev pa je bila prizadeta romantična struška kotlina na Dolenjskem. Tam je bilo mnogo ljudi, ki jim je pobesneli vodni element uničil domala vse.

Ob tej nesreči so se zganila vsa blaga srca v Sloveniji in se je tiste čase slovenska dobrotelost izkazala, kakor še nikdar poprej. V Strugah samih se je takoj izvolil pomožni akcijski odbor, katerega je predsedoval bivši struški župan Hočevar Franc, v odboru pa sta bila med drugimi tudi župnik Orehek in posetnik Pogorelec. Ta odbor je razdeljeval podpore med poplavljenec. Nekaj časa je odbor sporazumno delal. Toda bližnje občinske volitve, ki so se imele vršiti še tisto jesen, in razno drugo je vplivalo tudi na ta odbor. Naposled je kočevski okrajni načelnik Platzter po službeni potrebi razrešil odbornika župnika Orehka in Pogorelca. Župnik Orehek je nato s pomočjo Katoliške akcije organiziral sam posebno pomoč in razdeljeval darove ponesrečencem.

Po izključitvi župnika Orehka in Pogorelca iz pomožnega odbora pa je med ljudmi začelo rasti nezadovoljstvo nad tem, kakor pomožni odbor razdeljuje podpore. To nezadovoljstvo je prišlo do izraza v več pritožbah na bansko upravo, se nadaljevalo tudi v časopisju in našlo svoj epilog pred okrajnim sodiščem v Ribnici.

Na zatočni klopi je danes sedel Hočevar Fr., predsednik takratnega pomožnega odbora. Ozadje, ki je privedlo to zadevo pred sodišče, pa je naslednje: Dne 11. avgusta 1934 je devet posestnikov iz Strug objavilo v ljubljanskem tedniku »Edinost« dopis z naslovom: »Kakšen je res položaj v Strugah — Da javnost izve čisto resnico, naj sliši obli plat zvona.« Med podpisniki članka so bili tudi Pogorelec Anton, Nose Anton, Ferkulj Franc in Ferkulj Karel. »Edinost« je že prej objavila članek o položaju v Strugah, takoj nato pa tudi popravke od uradnih funkcionarjev banske uprave, ki so bili zaposleni za gradbenimi popravili. V prej omenjenem dopisu navajajo podpisniki, da so se godile pri podeljevanju podpor v Strugah velike krivice in da je marsikateri, ki je bil hudo prizadet, dobil zelo malo, drugi pa, ki so bili manj oškodovani, pa so dobili velike podpore. Tako ime-

nujejo v dopisu nekega posestnika, čigar napol razdrte bajte se je voda komaj doteknila, pa so mu sezidali lepo novo hišo. Nek drug posestnik, ki mu je voda popolnoma porušila hišo, pa zamaš čaka na podporo in se je lotil popravila kar sam. Darovi se niso razdeljevali po pravem ključu.

Na ta dopis je Hočevar Franc poslal »Edinosti« nekaj popravek, ki ga je pa uredništvo zaradi dolžine objavilo le v izveščku, hkrati pa dalo dopis na razpolago piscem gornjega dopisa, ki so našli v njem na svoj račun toliko žaljiv, da so vložili proti Hočevarju Francu tožbo zaradi žaljenja časti. Tako imenuje Hočevar Pogorelec Antona zagrizenega pristaša bivše SLS, dalje, da je kot član pomožnega odbora ugajal politiko, radi česar ga je Platzter odstavil od odbora. Nosetu in obema Ferkuljem očita, da so bili zaprti zaradi poboja Sokolov na Struškem vrhu in zaradi protidržavnega rovarjenja. Vsem skupaj pa očita, da so hujškalci in fantasti itd.

Razprava se je pričela davi ob 9. Zasebne tožilce je zastopal ribniški odvetnik dr. Lavrič. Predlaganih je bilo od obeh pravnih strank nad 30 prič. Nekajere priče so izpovedale prav zanimive stvari. Tako je posestnik Hočevar Henrik, ki mu je bila porušena hiša, povedal, da mu je akcijski odbor obljubil, da dobi 30 kg železa, dalje apno, cement in pesek. Dobil pa je od akcijskega odbora dva kubična metra peska, od župnika Orehka pa apno, železa in cementa pa ni bilo na spregled. Struški župnik Orehek je povedal, da je bil tudi član akcijskega odbora, toda ko je videl, kako se razdeljuje podpore, je nehal prihajati na seje in je raje začel s pomočjo Katoliške akcije sam skrbeti za poplavljenec. Na očitek Hočevarja glede razdeljevanja njegovih podpor odgovarja g. župnik, da je razdeljevanje zmerom poprej naznanil s prižnice in da so dobili vsi brez razlike, ki so prišli, dokler je še kaj bilo.

Ob 11 je sodnik g. Cepuder razpravo prekinil in se je nadaljevala popoldne. Priče, ki so bile zaslišane popoldne, so precej obremenjevale obdolženca. Sednjič je sodnik predlagal, da se razrešijo uradni tajnosti uradniki banske uprave, ki so imeli opravka v Strugah. Razpravo je zaradi tega prekinil na nedoločen čas.

V vsej struški dolini vlada za razpravo veliko zanimanje in ljudje po pravici pričakujejo, da se bo zadeva razčistila tako, kakor je treba.

Adam Milkovič:

Veliki dnevi

Tam nekje v ravnini leži mesto, veliko belo mesto. Še one dni je ležalo mirno, v nekem pričakovanju. Potem se je nenadoma zgnilo in oživilo sredi noči. Ob širokih ulicah so vstali beli mlajji, gladke ceste so oživele, visoke zgradbe in ponosne palače so se odele z zelenjem in tisoče električnih luči je zagorelo v poletno noč. In v slem predmestju, kjer ob rdečih fabrikah bde nizki domovi, so zagorele na oknih plapolajoče sveče in po prašnih cestah se je zgrinjalo v razsvetljenem mestu stotisoče ljudi. Hodili so ure in ure nekateri in izmučeni in utrujeni obstali sredi gladkih asfaltnih cest. Zdal valovi tu življenje kakor živa reka, brez prestanka, brez odmora se pretaka od jutra do mraka do mraka do dne — zakaj prišli so dnevi, veliki in svetli in noči so, ko da je sonce obstalo nad nami.

Tu je široka ulica. Stotisoče valove po njej: otroci in žene, fantje in mošje so to in vsem leži na obrazu nekaj velikega, nekaj lepega — prišel je čas, v njem bo počasten On, ki je trpel in na križu dotrpel za nas... V tem znamenju se vije po mestu sprevod trideset tisoč otrok. Njihova oblčila so bela, kakor so bele in čiste njihove misli, ki so jih vodile na daljino pot.

Polnoči. Mesto žari. Iz razsvetljenih cerkva zvone zvonovi, kako lepa je njihova pesem nočjo, nočjo ko bde okoli njih stotisoči vernih in vdanih, preganjanih in ponižanih. Zdal so tu, sredi belega mesta, ki je še one dni zamaš iskalo sonca. Zdal koraka skozenj deset in deset tisočev fantov in moš sredi velike noči na zmagoslavnem pohodu, da se zahvalijo Njemu, ki je zanje trpel. Učili so nas, da zmaga močnejši, nasilnejši — v teh rokah pa ni zmaga, goreče bakijsko so la, luči, in z

njimi gredo po široki cesti, da razsvetlijo pot tudi onim, ki morda še hodijo v temi po stranpoteh tega življenja. O videti toliko luči, petdeset tisoč gorečih bakelj v rokah — in nad vsako ožarjen obraz, mladeniča, moža, starca — kolika lepota sredi črne noči! Videl sem jih natančno, one, ki so imeli razzorana čela in udrti oči, pa one, ki so šli v sprevedu sključeni in upognjeni od dela in starosti. Videl sem jih, mlade, rdečih lic, šli so z dvignjeno glavjo in so držali baklje višje, ko postarni, utrujeni mošje. Ti gredo molče, oni mijo in ti pojo pesmi — nad vsemi pa bdi ena sama misel, eno prepričanje: V tem znamenju bomo zmagali tudi v bodoče!

Ena čez polnoči. Stadion gori v morju luči, daleč, daleč svetijo krvavi plameni, ki gore proti nebu iz sklenjenih rok...

In potem se prične daniti. Dogorele so zvezde na nebu in baklje v žuljavih rokah. Vstal je zopet dan, velik in svetel. Mesto vre — molitve, petje, godba — zmagoslavje... Stotisoči se zgrinjajo — o tega ni nihče pričakoval. In ko pride med visokimi gosti tudi on, voditelj Slovencev — se iztrga nenadoma v znamenju zmage iz stotisoč sproščenih, svobodnih src: Živeli! Živeli! Živeli!

Prešli so dnevi, veliki in svetli so bili... in čas teče dalje, zmirom dalje — a v vrh stotisočev bodo ostali vekomaj, ti veliki dnevi in te svetle noči...

Studenec nad Sevnico

Med najlepše koticke naše lepe Dolenjske spada gotovo Studenec nad Sevnico. Med vinskih goricami leži v vsej lepoti. Tudi izletniki ga prav radi obiskujejo. V nedeljo, 7. julija t. l. bo ob so-delovanju šestih sosednjih gasilskih čet velika gasilska vaja, kjer bodo pokazali naši gasilci, kaj znajo. Ves čisti dobiček je namenjen za postavitev prepotrebne gasilskega doma.

Ribolov s kormorani

Kitajci so ptiča-kormorana zaradi njegove požrešnosti že pred stoletji pričeli navajati na ribolov. Kadar vode narastejo, rib kar mrgoli. Tedaj vesla ribič ven na reko na ozkem, dolgem splavu iz bambusa. Kormorana, ki naj bi ribaril, vzame s seboj, vrže v vodo in celo švrkne za njim, če se takoj ne potopi. Okoli vratu mu priveže zanko ali kovinast obroč, da bi plena ne pogoltnil. Ko je ujel nekaj rib, plava nazaj k splavu, odkoder vrže ribič mrežo čezenj, ki je na drogu pritrjena in ga potegne na splav. Tu mu odvzame plen in ga majhno ribo za plačilo, potem ko mu je zanko okoli vratu nekoliko zrahljal. Nato pošlje ribarit drugega iz vrste kormoranov, ki sede ob robu splava.

O ribolovu s kormorani na Japonskem pripoveduje konzul Snowden iz Osake takole:

»Ribarjenje s kormorani na rekah in jezerih je na Japonskem sport, s katerim se pečujejo po večini ponoči. Inozemskih gostov ne vidijo nič kaj radi pri takih prireditvah. Že več ur pred začetkom lova okrase na tucate čolnov z lampijoni, druge nalože z okrepčili, na koncu tretjih zopet obesijo nad vodo velikanske koše iz žice, napolnjene s smrečjem, ki ga pozneje zažgo, da njegov svet privablja ribe. Potem stopi moštvo na svoja točno predpisana mesta v čolnu: čisto zadaj stoji veslač, ki je zaposlen samo z veslanjem; v sredi je mož z nekako ropotuljo, s katero ropoče in spodbuja in podžiga kormorane k lovu; med obema stoji ribičev pomagač, ki vodi štiri kormorane, ne več ne manj; in na loku stoji mojster sam, pravi ribič, ki z obema rokama vodi svojo jato, dvanajst kormoranov, kar je tudi tradicionalna številka.

Japonci love kormorane na limanice. Mlajše si pridržijo za dresuro, ki traja pogosto eno leto ali več; zato pa potem često služi žival po celih dvajset let. Za ribarjenje ji privežejo okoli života vrv, na hrbtu pa pritrde kos prožne ribje kosti, s katero jo lahko hitro v vodo spuste ali pa iz nje potegnejo. Ribja kost je zvezana z lovsko šibo, to je tri metre dolgo

bambusovo palico, ki jo drži ribič, tako da je mojster s tucatom takih šib zaposlen.

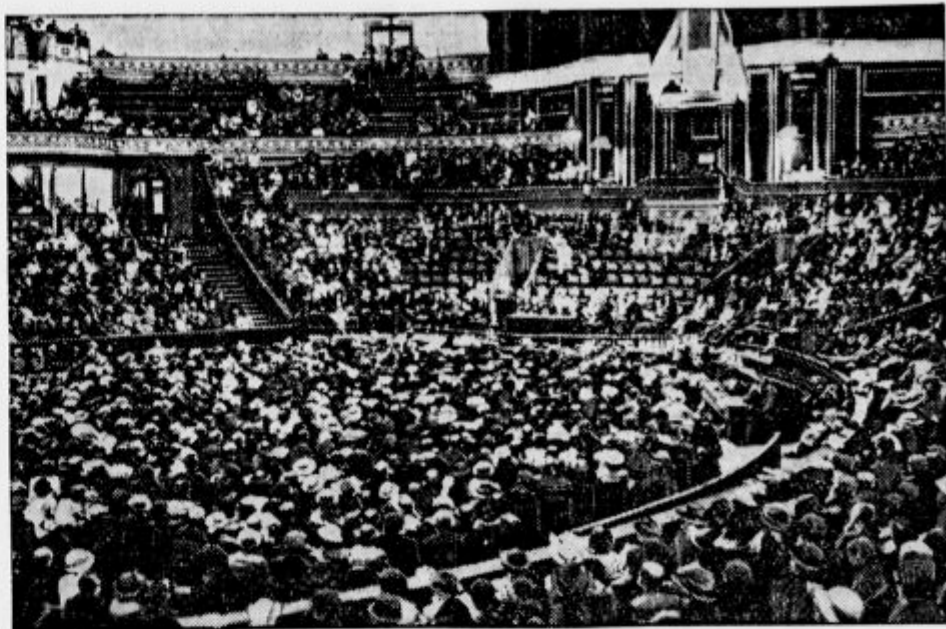
Kormorani so okretni in brzi lovci. Dobro dresiran kormoran prinese v eni uri po petdeset rib in to skozi štiri ure; toliko časa namreč traja tak sportni ribolov. Mojster mora z dvanajstotico kormoranov naloviti deset rib na minuto; to je urnost, ki si je skoraj ne moremo predstavljati. Tako kormoran pokrije precej visoke stroške za svojo rejo in pičo pozimi. Zlasti ako prirede lov na tai-a, ki je soroden naši postrvi, in čigar meso prav tako cenijo kakor mi postrvino, je plen ene same noči vreden več tisoč mark.

Vsak lovski kormoran ima svoje ime, s katerim ga kliče mojster. Zanimivo je, da se te živali zavedajo svojega čina... Od njih marljivosti je odvisno, katero mesto na čolnu jim mojster da, pa tudi lahko vzame, in sicer, ako preveč malomarno prinašajo plen. Po tem činu in v pravem redu jih mora spuščati v vodo in jih pozneje zapreti v koše. Gorje, ako ne ravna z »ichi-jem«, to je prvim v jati kormoranov, kot s prvim! Nastal bo hrup in ogorčeno vpitje, ki mojstra opozori na zmoto, da mu ni izkazal dovolj časti! Ako se pa zgodi, da je katerega krilatih ribičev zapostavil, je lahko uverjen, da se bo pri prihodnjih ribolovih potrudil, da si s podvojeno marljivostjo zopet pridobi svoje izgubljeno mesto.

Ribolov s kormorani na stari običajni način iz čolna je pravo čudo spretnosti. V nekaterih delih Japonske, zlasti pa v hribovitih krajih love ribe tudi bolj preprosto. Tam stopijo ribiči, opasani samo z majhnim predpasnikom, tako daleč kakor mogoče od brega v vodo in drže, kakor so pač spretni, dva do šest kormoranov na šibah ali pa tudi na močnih konopljevih vrveh.

Dočim tvorijo mojstri pravega ribolova s kormorani trdno zaključeno zadrugo, v katero sprejemajo člane samo pod čisto posebnimi pogoji, veljajo hribovci takorekoč samo za navadne rokodelce, ki jih oni sami prezirljivo gledajo.

11 milijonov Angležev za mir

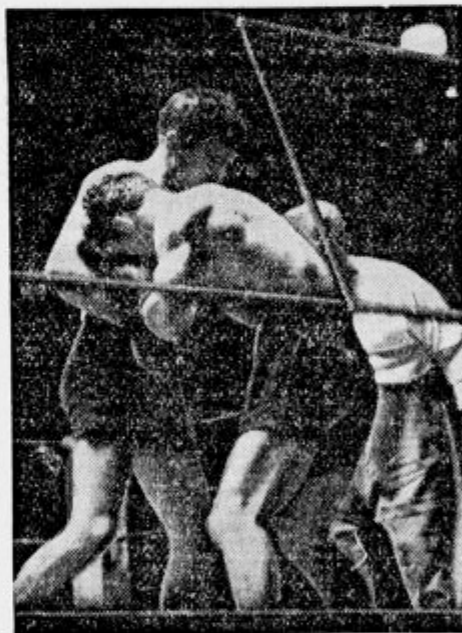
V Londonu je več ko 11 milijonov ljudi glasovalo za to, da ostane Angleška v Zvezi narodov. To je bil končni rezultat tkzv. glasovanja za mir, ki ga je pred 18 meseci uvedel Lord Cecil. Izmed teh je 10½ milijona glasovalo tudi za to, da se zmanjša oboroževanje na podlagi mednarodnih pogodb.

Sportni dnevi na Angleškem

Štiri tedne so imeli Angleži časa, da so se po napornih majskih dneh, ko so obhajali kraljevski jubilej, odpočili in si nabirali moči za sportni del teh zgodovinskih dni, ki bodo o njih govorili še otroci in vnuki. Še nedavno, ko so otvorili mednarodno konjsko dirko, so bile angleške dame oblečene v krznilo. Zdaj pa je že vročina na vrhuncu, tako zelo na vrhuncu, da se tuji udeleženci niso le sramovali spričo rodoljubnih Angležev sleči jopiča in telovnika, marveč so vteknili v žep celo ovratnik in pentljo.

V Wimbledonu se bojijo igralci tenisa iz vsega sveta, da ne bi zelene trate usehnile, bolj se bojijo zanje ko za izid tekem. A že drugega dne tekmovanja so izbruhnile plohe in zelenje trat je za zdaj na varnem. — A Wimbledon ni le za igralce tenisa odlično zatočišče. Tu so igralci in gledalci kot ena sama družina. Moški in ženske sedijo in imajo v rokah belečnice in preračunavajo in tuhtajo ko pravi praveci kramarji. Množice raznih Indijancev, Zamorcev in drugih, čudovito oblečenih bitij, prodajajo slike članov tekem, ki jih občinstvo kar noro kupuje. Od 10.000 ljudi, ki v teh 14 dneh dan na dan obkrožajo igrišče, je brez dvoma štiri petine aktivnih tenis-igralcev. Najsijajnejši igralec je Španec Borotra; Nemeec Klein-

schrott se je moral umakniti Jugoslovanu Pundecu. Svetovni prvak Perry je zelo v škripih radi tekme — Nemca Cramma. — Dalje so konjske dirke, ki so jih številno posetili nemški dirkači. Nemški listi pišejo, da Nemci zmagujejo. — Ker dirka tudi mladina, je očitno kako na Angleškem vse ljubi ježo in ni ta sport le za »višje desetisočec«, marveč je last vsega naroda, ki ga gojijo že od mladih nog. To pot prikazuje skupina fantkov in deklic posebno veliko jahalno igro, ki ima hude ovire, kakor goreče tramove, velike lutke, ki pijejo čaj in druge »strahotne« prikazni, ki plašijo ponije. Kadar se s ponija prevrne v pesek deklica s kito, tedaj vse zavzdihne — ooh! — in devetletna prestolonaslednica Elizabeta, ki je v dvorani loži in je sama izvrstna jahalka, kar od veselja poskakuje, če se dekletcu vdruči posreči skok čez oviro.

Kdo bo zmagal?

Borba za boksarsko prvenstvo v Evropi med Gustavom Ederjem (na levi) in Italijanom Venturijem (na desni).

Največje angleško letalo

»Sarabande« tehta 31 ton, je široko 36 in pol metra in dolgo 28 metrov. Na uro preleti 240 kilometrov poti in ima 3500 konjskih sil in 6 motorjev. Oboroženo je z več strojnimi in brzostrelnimi topovi in ima še bombe. Moštva je 10 glav, ki ima lepe spalnice, električno kuhinjo. »Sarabande« je dokaz, kako moremo danes imeti letala s 100 tonami teže in 36 potniki.

Iz Londona v Indijo - v 2 dneh

Angleška vlada je napravila načrt, ki bo omogočil, da bodo mogli potniki z letalom priti leta 1937 v dveh dneh iz Londona v Indijo. Iz Londona v Južno Afriko pa v štirih dneh.

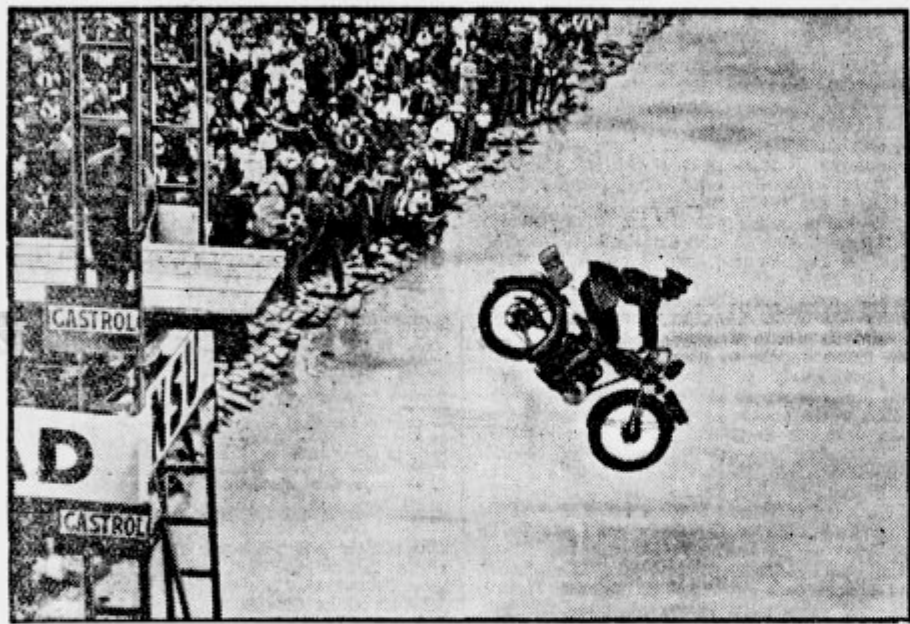
Poljsko mestece zgorelo

Mestec Maliboki na vzhodnem Poljskem je popolnoma zgorelo. Čez 200 poslopij so pogoltnili plamen.

Angleško zračno brodoge

je v Hendonu vprilo 300.000 gledavcev proizvajalo najrazličnejše »umetnišec«. Tu so bila lovstva in bombna letala, skoki s padalom, napadi na zemljo in slednjič je hitelo letalo brez pilota po zraku. Vodili so ga s posebno pripravo z zemlje.

Skok na glavo z motornim kolesom.

Na Dunaju so imeli stražniki sportni praznik, kjer je nekdo tako-le »kozolec prevrnil« iz višine 10 m v Donavo — za sport!

Napoleon zavarovan za življenje

Napoleon je bil prvi evropski vladar, ki je zavarovalnino hotel skrbeti po svoji smrti za svoje. Zavaroval se je pri angleški zavarovalnici »Prudentia« za pet milijonov belgijskih frankov. Po njegovi smrti je to vsoto neka londonska banka tudi izplačala. Komu?

Ženska s padalom s višine 7700 metrov

Ruska 21-letna sportna letalka in dijakinja Tamara Katalova iz Leningrada je že sedemnajstič skočila s padalom; to pot je dosegla svetovni rekord za ženske, ko je skočila z višine 7700 m! Na tleh je pristala zdrava na nekem kmečkem vrtu, 10 km daleč od vzleta.

Drugod brez dežja - Kitajska v vodah

300.000 jutrov sveta je pod vodo blizu Hankaua, ker je Jangtsekiang spet prestopil bregove. Ubogo Kitajsko požirajo na eni plati vojne, na drugi pa vode.

Ženske...

»Gospod ravnatelj, moja žena pravi, da mi morate povišati plačo.«

»Dobro. Bom pa tudi jaz vprašal svojo ženo, ali jo vam smem povišati.«

Služabniki cerkve

Tako govori in dela duhovnik. Južnotirolskim duhovnikom so očitali po časopisju, da nastopajo strankarsko-politično v smislu nacionalnih socialistov. Prizadeti so pa poslali v javnost to-le izpoved:

»Očitek ni upravičen. Nemški duhovniki na južnem Tirolskem se drže odkazane jim smeri: Duhovnik je služabnik Cerkve in ljudstva; z vero združen tako kakor noben drug olikani stan; iz ljudstva je izšel in z ljudstvom je tesno spojen. Njemu je vera prva skrb, narodnost mu je na drugem mestu, oseba na zadnjem. Z denarjem se ne da podkupiti, pomaga pa s svojim pičlim dohodkom povsod, kjer in kolikor more. Duhovnik ljubi svoje ljudstvo, zato pa močno trpi, če vidi duhovno stisko vernih otrok, ki so mu izročeni v vodstvo; zato je pripravljen, da prevzema dostikrat pri oblastvih vlogo strelovoda in požira trde besede. Vse to pa stori v pravi domoljubni zvestobi; pa gre tudi v ječo in pregnanstvo za svoje ljudstvo. Nacionalni bahači od nekdanj so že davno izginili, duhovnik pa ostane zvest svojemu ljudstvu tudi v vseh stiskah.«

Drobtina

Reševanje ugank — šolski predmet. Ameriška država Iowa je sklenila, da s prih. šolskim letom uvede po vseh šolah kot obvezni predmet reševanje ugank s poudarkom, da so baš uganke nekakšen duševni sport, ki prežrači misli in krepi brihtnost. V dobi sporta smo, pa meniš človeštvo, kako bi si pridobilo čim več moči po telesu in duhu.

V Nemčiji se še zmeraj trese zemlja, kakor poročajo iz Stuttgarta. Tudi v Italiji so v Assisi čutili močne potresne sunke.

Knjigovodja: »Blagajniško knjigo sem desetkrat seštel.« — Šef: »Zelo lepo! Veseli me!« — Knjigovodja: »Ali naj vam prinesem vseh deset zneakov?«

Slovenija plača

12.1% neposrednih davkov v državi

„Uspeh“ davčne politike leta 1934: povišanje plačila davkov pri nas od 249 na 276 milijonov

Ljubljana, 4. julija.

Finančno ravnateljstvo je sestavilo pregledno in splošno statistiko o državnih davkih, ki jih je Slovenija pri 35 davčnih upravah plačala v preteklem letu, kakor tudi pregled, v kolikoli so bili ti davki predpisani. V Sloveniji je zaznamovanih v davčnih glavnih knjigah 409.418 davčnih zavezancev za davke. Nekateri zavezanci plačujejo po več vrst davkov.

Za vseh deset vrst neposrednih davkov je bila lani Slovenija obremenjena za celotno 342.676.676.30 Din (všet je tudi davčni zaostanek za leto 1933), od tega zneska odpade Din 253.269.906.33, ki jih nosijo davkoplačevalci sami in 109.406.769.97 Din, ki se prevajajo na konzumenta.

Zemljarino, ki je bila lani določena na 31.481.810 Din, plačuje pri nas 344.838 davkoplačevalcev, dalje zgradarino, predpisano na 31.551.972.38 Din, 64.234 zavezancev. Splošna pridobitina je bila predpisana z 42.047.004.45 Din, pridobitina 1 prodajalca sroča na 824, pridobitina zavarovalnih agentov na 291.142, pridobitina potujočih obrotov (sejmarji in krošnjariji) na 65.886.58, pridobitina potujočih agentov in trgovskih potnikov na 312.000 Din. Splošno pridobitino je plačevalo 37.593 oseb, dalje je bilo 867 zavaroval. agentov, 983 sejmarjev in krošnjarijev ter 350 trgovskih potnikov. Rentnino, odmerjeno na 3.536.940.90 Din, je lani plačevalo 18.798 privatnih rentnikov. Denarnim zavodom — 613 po številu — je bila predpisana rentnina v znesku 7.053.098.55 Din. Družbeni davek, ki je bil odmerjen samo za leto 1933 in nazaj v znesku 9.030.583.93 Din, je plačalo 254 družb, ki so obvezane polagati javne račune, tako razne delniške družbe in podjetja. Davek na dividende je bil odmerjen le na Din 488.384.55. Doprinos k splošnemu davku za l. 1933 je bil predpisan z 99.633.75 Din. Vojni davek plačevati je obvezanih 23.149 davkoplačevalcev. Dolg vojnice za leto 1933 znaša 974.311.09 Din. Doleg vojnice za leto 1934 pa 666.050.40 Din.

Uslužbeni davek.

Zanimivo je poglavje o uslužbenem davku. Pri 12.234 delodajalcih je bilo lani zaposlenih 66.642 uslužbencev. Privatnim uslužbenim je ta davek predpisan v znesku Din 18.993.913.45, v markarnicah in davčnih kartah 2.278.242.60 Din, državnim uslužbenim pa je bil določen na 18.715.189.68 Din. Torej je lani uslužbeni davek znesel 39.987.345.71 Din.

Poslovni davek.

Z davkom na poslovni promet je bilo lani obremenjenih 21.114 davkoplačevalcev. Tu se razlikujejo »knjižari« in »pavšaliranci«. Knjižari so oni, ki imajo nad 1.500.000 Din letnega prometa, pavšaliranci pa oni, ki plačujejo pavšalni poslovni davek. Splošni poslovni davek je znašal 11.101.109.68, skupni pavšalni poslovni davek 4.461.589.06, skupni poslovni davek knjižari 61.327.352.96 Din, skupni poslovni davek od klavnic 4.080.124.33, po trošarinskih dnevnih 1.369.142.91, poslovni davek plačan na carinarnicah 33.724.207.87 in davek od raznih dobav 1.038.565.72 Din. Celotni predpis poslovnega davka je znašal 117.102.092.53 Din. Luksuzni davek sta plačala 302 davkoplačevalca, odmerjen je bil na 9.234.186.84 Din.

Le 825 samcev je bilo obvezanih plačevati samski davek, določen na 270.357 Din. Ta davek plačujejo samski davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati zemljarino, zgradarino, splošno pridobitino in rentnino.

Dejansko je bilo lani plačano na vseh omenjenih, predpisanih davkih in sicer:

a) pri davčnih upravah 240.117.244.12 Din in b) pri carinarnicah (poslovni in luksuzni davek) 36.015.682.87 Din, torej je bilo lani skupaj 276.130.926.99 Din plačanih davkov,

Indeks cen v maju. Po podatkih Narodne banke je indeks cen na debelo v maju narasel od 62.9 na 64.0. Posameznih skupin indeks je bil naslednji v maju (v oklepajih podatki za april): rastlinski proizvodi 61.2 (58.9), živila in proizvodi 56.5 (56.3), mineralni proizvodi 78.9 (78.8), industrijski 66.4 (65.3). Indeks cen na drobno je znašal v Beogradu maja 69.6, aprila 70.0.

Borza

Dne 4. julija 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslja in Curiha, popustili so Amsterdam, Berlin in Praga, dočim so narasli London, Newyork, Pariz in Trst.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 8.75 — 8.85, dočim je na zagrebški borzi narasel na 8.75 — 8.85. V Beogradu je avstrijski šiling notiral 8.70 — 8.80. Grški boni so popustili v Zagrebu na 35.65 — 36.30, v Beogradu pa na 36.15 — 36.85. Angleški funt je narasel v Zagrebu na 233.20 — 234.80, v Beogradu pa na 232.45 — 234.05. Španka pezeta je v Zagrebu popustila na 5.90 — 6, v Beogradu pa na 6.05 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2962.43 — 2977.03, Berlin 1751.33 — 1765.21, Bruselj 735.82 — 738.88, Curih 1424.22 — 1431.29, London 213.99 — 216.04, Newyork 4304.67 — 4340.98, Pariz 287.96 — 289.40, Praga 181.48 — 182.58, Trst 359.67 — 362.75.

Promet na zagrebški borzi 638.031 Din.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.225, London 15.11, Newyork 305.5, Bruselj 51.60, Milan 25.30, Madrid 41.90, Amsterdam 208, Berlin 123.20, Dunaj 57.70, Stockholm 77.90, Oslo 75.90, Copenhagen 67.45, Praga 12.75, Varšava 57.80, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.8025.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila danes prijaznejša in so tudi tečaji večinoma bili višji kot včeraj. Tudi promet se je povečal.

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 81.50 — 83, agrarni 45 — 47, vojna škoda promptna 373 — 375, begluške obveznice 63 — 64, 8% Blerovo posojilo 75.50 — 76.50, 7% Blerovo posojilo 66.50 — 67.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 72 — 74, 7% stab. pos. 79 — 81.

Zagreb, državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81.50 — 83, agrarni 45 — 47, vojna škoda promptna 373 — 375, 7. 8. 9. 372 — 373, begluške obveznice 63.75 — 64.50, 8% Blerovo posojilo

ter je koncem leta 1934 znašal davčni zaostanek 66.545.749.31 Din, dočim predlanskim 48.781.350 Din.

Na državnih taksah je bilo plačano Din 41.350.192.45, na 5% kontrolni taksi 138.614.58 Din. Na državni trošarini pa 22.706.930 Din.

Davčne rubežni in drugo.

Lani je bilo uvedenih 195.232 rubežni na premočnine za neplačane davke v znesku Din 105.193.727.—. Do prodaje zarubljenih predmetov pa je prišlo le v 6067 slučajih za 13.518.650 Din. Realnih eksekucij je bilo lani pri raznih sodiških zaznamovanih 1651 za 10.485.978 Din neplačanih davkov.

V Ljubljani sami je bilo lani 12.251 mobiljarnih eksekucij za 31.331.581 Din. Le 3743 ljubljanskih davkoplačevalcev so bili na dražbi prodani razni zarubljeni predmeti za kritje neplačanih davkov v znesku 10.186.270 Din. Le proti 18 ljubljanskim hišnim posestnikom je bila predlagana realna eksekucija za svoto Din 864.385.—. V ljubljanski okolici so bile 14.340 davkoplačevalcem zarubljene razne premočnine za davke 4.508.286 Din, do prodaje pa je prišlo le v 123 slučajih za 247.656 Din, dočim je bila pri 235 posestvih uvedena realna eksekucija za 918.784 Din.

★

Dodatno k tem številkam navajamo še podatke o tem, koliko je plačala Slovenija neposrednih davkov po davčni reformi iz leta 1928, ki je stopila v veljavo 1. jan. 1929. Povprečno je znašal delež Slovenije na donosu neposrednih davkov v letih od 1929 do 1934 11.2%, kar je znatno več, kot znaša delež Slovenije pri številu prebivalstva, kajti po ljudskem štetju iz leta 1931 znaša delež dravske banovine na številu vsega prebivalstva v državi 8.2%. Rekli nam bodo, da je v teh številkah obsežen tudi davek na poslovni promet, ki se plačuje pri uvozu na ljubljanski carinarnici, pa ga faktično plačujejo odjemalci po vsej državi. Če tudi ta moment upoštevamo, dobimo samo nekaj milijonov poslovnega davka, ker se gotovo več kot polovica po slovenskih carinarnicah avtoženega blaga konzumira v Sloveniji in bi odbitok odstotek plačil Slovenije le malo zmanjšal, za nekaj desetino odstotka, tako da celotne slike ne moremo spremeniti.

Pregled nam kaže naslednja tabela:

	vsa država milj. Din	Slovenija milj. Din	Slovenija v %
1929	2.005.8	205.2	10.2
1930	2.325.4	225.9	9.7
1931	1.771.9	199.9	10.2
1932	1.676.3	225.0	13.4
1933	2.141.0	248.7	11.6
1934	2.201.7	276.1	12.1

Za naše davkoplačevalce je važna tudi tabela, ki jo tu prinašamo, namreč glede donosa posameznih vrst neposrednih davkov. Predvsem pada v oči veliko povečanje pridobitine, dočim je družbeni davek, ki se odmerja na podlagi bilanc delniških družb, padel zaradi izgub, ki jih izkazujejo te bilance za približno polovico. Tudi donos uslužbenega davka je narasel, včet je tu tudi posebni doprinos.

Donos posameznih davčnih vrst je bil naslednji (v milj. Din):

	1931	1932	1933	1934
davek na posl. promet	51.0	66.0	103.9	117.6
pridobitina	29.1	23.3	25.6	42.7
uslužben. davek	48.95	23.7	36.1	40.0
zgradarina	22.2	24.0	30.05	31.55
zemljarina	30.6	22.8	30.1	31.5
družbeni davek	22.0	23.7	18.2	9.0
rentnina	11.2	10.95	10.5	10.6
luksuzni davek	—	0.46	9.6	9.2

76.75—78, 7% Blerovo posojilo 66.75—67.50 (67), 7% stab. pos. 83 bl. — Delnice: Priv. agrarna banka 232 den., Osjeka sladkorna tovarna 135 den., Trbovlje 95—105.

Belgrad, državni papirji: agrarni 46.50 — 47.25 (47), vojna škoda promptna 372.50 — 374 (373), 10. 374 bl., begluške obveznice 65.50 — 66, (66), 7% Blerovo posojilo 67—68 (67.50), 7% stab. pos. 83 bl. (82). — Delnice: Narodna banka 5800—5900, Priv. agrarna banka 233—234.

Žitni trg

Novi Sad. Ječmen: bč. in srem. novi 64 kg 68—70 Din. Vse ostalo neizprem. Tendence prijazna. Promet srednji.

Budimpešta. Tendence stalna. Promet omejen. Koruza: julij 11.35—32—33, zaklj. 11.35—35; avg. 11.20, zaklj. 11.18—20; maj 10.73—62—68, zaklj. 10.67—69.

Naznanila

Drugi kraji

Se. Križ pri Ljutomeru. Po dolgih treh letih je »Prosvetno društvo« vendar le dovoljeno. V nedeljo, 7. julija bo po večernih urah v slovenski dvorani nastopni občni zbor. Zdal pa je vsakdo! Milini in stari grbovi vzbujeni!

Mag. št. 12.705/35.

RAZPIS

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku ofertalno licitacijo za spodaj navedena dela v mestni narodni šoli za Bežigradom: 1. Centralno kurjavo in ventilacijsko napravo z izdelavo projekta in ponudbo. 2. Vodovod s sanitarno opremo. 3. Instalacijo elektrike. 4. Instalacijo plina. 5. Dobavo in montažo stopnic iz umetnega kamna.

Razpisi pripravljene se dobe od 2. julija 1935 dalje v vložišču mestnega gradbenega urada. Nabrežje 20. septembra št. 2, II. nadstr., proti povračilu nabavnih stroškov.

Ponudbe je vložiti do dne 16. julija 1935 do 11 dopoldne v omenjenem uradu, kjer se takoj nato izvrši komisijonelna ofertalna licitacija.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 1. julija 1935.

Predsednik: Dr. Vladimir Ravnihar, l. r.

Sport

Mere in teže v lahki atletiki

Tisti, ki se bavijo z lahko atletiko, vedo, da je dolžina kopja 260 cm, teža 800 g, da tehta disk 2 kg, krogla 7.257 kg, da tečemo na 100, 200, 400, 5000 m itd., vendar so prav redki oni, ki bi vedeli, zakaj morajo biti proge prav toliko dolge, zakaj mora tehtati krogla baš 7.257 kg, zakaj mora imeti premer kroga, iz katerega mečemo kroglo in kladio, 2.135 m, Zakaj so zapreke za tek visoke 1.06 m in ne okroglo 1 m in zakaj je vmesni prostor baš 9.14 m dolg? Kakor rečeno, je prav malo onih, katerim bi bilo znano, zakaj vse tako; kajti sportna zgodovina jim ni dovolj poznana in zato si ne morejo razlagati, kako je prišlo do teh tež in mer. Vse teže in mere je treba torej samo zgodovinsko razložiti, ker le-te so nastale potom razvoja lahke atletike.

Znano je, da se je lahka atletika z vsemi pravili, po katerih jo izvajamo, prevzela večinoma od Angležev. Angleži so bili v tej sportni panogi daleč pred ostalimi narodi in oni so določili točne mere in teže lahkoatletičkega orodja ter so izdelali pravila, po katerih se lahka atletika izvaja. Angleži so bili torej merodajni za vsa sportni svet, ker so vsem manjkale potrebne izkušnje.

Meri, po katerih so določevali Angleži proge za tek, sta jard in milja. Oni so namreč tekli poleg sto jardov četrtno, polovico in miljo, dalje dve in tri milje. Daljših prog se v začetku niso posluževali, izvenšaji pri poklenih tekačih. Te proge so se preračunale na 402.35 m, 804.66 m, 1609.32 m, 3218.64 m in 4827.96 m. Te številke so se potem začrtožile na 400, 800, 1500, 3000 in 5000 m, četudi bi drugim državam, ki so uvedle meter, bolj odgovarjale dolžine 500, 1000 in 2500 m. Proga za tek čez zapreke je bila ena šestnajstina milje dolga, 120 jardov, kar znači 109.72 m; iz tega se je napravilo 110 m. Zapreke so postavili po 10 jardov narazen, kar znaša po naši meri 9.14 m in pri tem je ostalo. Za nalet in iztek je bilo določenih po 15 jardov, kar znači 13.72 m. Tudi ta mera se ni spremenila, med tem ko je moral iztek radi podaljšanja celotne proge postati nekoliko daljši, tako, da smo potem prišli na sedanjino mero 14.02 m.

Na ta način so se angleške mere za kratke in srednje proge tudi mednarodno uveljavile. Nasprotno so se pa za dolge proge, ki so prišle mnogo pozneje zraven — šele leta 1912 so namreč stavili v olimpijski program tek na 5000 in 10.000 m — že takoj v začetku uveljavili mednarodno metri. Naša najdaljša proga, maratonski tek, se je uvedla prvič v program olimpijskih iger pri prvi moderni olimpijadi leta 1896 v Atenah. Za ta tek je bila merodajna proga od starega Maratona do Aten, ki je znašala najprej 40 km, od olimpijskih iger od leta 1928 dalje pa tečejo polno progo 42.2 km.

Isto, kar velja za dolžino prog, velja tudi za lahkoatletičke orodje. Tudi tu se je uveljavila mednarodno angleška teža. Višina zaprek, ki smo jih že omenili, se je ravnala po dolžini proge ter so bile visoke 3.5, 3 in 2.5 čevljev, kar pomeni po naše 106 cm, 91.4 cm in 76.2 cm. In te mere so pri naših tekih na 110, 200 in 400 m še vedno v veljavi. Od orodja, ki ga mečemo, oziroma sejemo, sta tako

JE SEDAJ CENEJŠI

večja stekl. D. 72.50
manjša stekl. D. 40

krogla kakor kladio angleškega izvora. Oba imata isti premer kroga, iz katerega ju mečemo, in sicer 7 angleških čevljev, kar znaša 2.135 cm, prav tako nerodna številka, kakor pri teži 16 angleških funtov, to je 7.257 kg. Zadeva s kopjem in diskom pa je nekoliko drugačna. Disk so iznašli že stari Grki in to orodje se je že pri prvi atenski olimpijadi poklicalo k zopetnemu življenju. Seveda so se tedaj oprile oblike diska, ki se nahaja v berlinskem muzeju in katerega so našli v Grčiji. Težak je 2 kg, premer pa znaša 22 cm. Samo v debelini se je napravila sprememba, ker se je stari disk izkazal kot nepraktičen. Kopje pa so v njegovi današnji obliki uvedli Švedi, ki so tudi določili mednarodno veljavno dolžino in težo.

To je kratka zgodovina, kako smo prišli v lahki atletiki do mer in tež in bi bilo prav, da se seznanijo z njo vsi, ki se bavijo s tem idealnim sportom.

Ilirija : Rapid

zaključna tekma za prvenstvo LNP v nedeljo v Ljubljani. Kot zadnja tekmea nastopita v nedeljo Ilirija in Rapid v konkurenci za naslov prvaka LNP. Tekma obeta biti ena najzanimivejših, kar smo jih videli zadnjo sezono v Ljubljani. Sila obeh nasprotnikov so izenačene. Če ima Rapid neomahljivo obrambo, razpolaga Ilirija zadnje čase z brzim in odločnim napadom. Rapid nastopi s svojo kompletno enajstorico, ki je že ponovno ogražala Iliriji prvo mesto. Ilirijani pa, ki jim gre to pot za biti ali ne biti, bodo napeli prav vse sile, da porinejo ime svojega kluba na prvo mesto v dravski banovini. Torej vse polno momentov, ki označajo dober nogomet. Zato naj ne bo nikogar, ki bi ostal v nedeljo doma, temveč naj prispeva vsak po svoji moči, da izvojuje naša Ilirija preprosto zmago. — Ker Stadion po evharističnem kongresu še ni preurejen, bo tekma na enem ostalih ljubljanskih igrišč, o čemer bomo še poročali.

Večni Gospod življenja in smrti je po Svoji modri previdnosti našo zlato mamico, gospo

Franciško Beričič

roj. Maticič

trgovko

danes ob pol 2 popoldne poklical k Sebi v rajsko veselje, očisteno v dolgem, vdanem trpljenju in večkrat pokrepano s kruhom večnega življenja.

Predrago mamico bomo spremili v soboto zjutraj ob 9 k sv. maši v domačo cerkev, nato pa do tihega groba.

Vse, ki ste jo poznali, prosimo, da se je spominjate v molitvi!

Rakek, dne 4. julija 1935.

FANIKA, MIMICA in PEPCA, hčerke.

Poročiti se sme, kdor plača davke. Afganistan-ska vlada je izdala naredbo, po kateri smejo civilne oblasti poročati le take pare, ki morejo dokazati, da so plačali vse svoje davke. Država je namreč zaradi nemarnega plačevanja davkov zašla v resne skripe. Uradnikom in duhovnikom, ki bi ravnali proti gornji naredbi, prete zelo občutne kazni.

Adis Abeba, glavno mesto Abesinije, bi se lahko imenovalo »godno mesto«. Vse mesto je nekakšen park, hiše stoje med gručami dreves, ob cestah so sami drevedrvi.

Modri diplomati. Ob zadnjem komunističnem kongresu v Moskvi je prišel le dvorano Stalin. Godba je zaigrala internacionalno, vsi so vstali, samo diplomatski zbor ne. Na vprašanje, zakaj tako, so diplomate odgovorili: Stalin ni uradni predstavnik nobene države, a internacionalna in narodna himna, ampak mednarodna revolucionarna pesem.

Mednarodno razsodišče v Haagu je izreklo, da je nju grških šol v Albaniji grški ugovor proti uveljavljen.

Globoko potrti naznanjamo, da je nepričakovano umrl dne 3. julija 1935 naš oče, stari oče, brat, gospod

Jože Zupan

čevljarški mojster in meščan ljubljanski

previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 75 let.

Pogreb predragega rajkega bo v petek ob 5 popoldne iz hiše žalosti Novi trg 1 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. julija 1935.

France, Jože, Ciril, sinovi; Zeni por. Turin, Finl por. Turin, hčeri; Nežka Zupan, sestra; Tone Turin, Maks Turin, zeta; Franica Zupan roj. Kovačič, sinaha; nečaki — in ostalo sorodstvo.

Mag. št. 24.077/35.

RAZPIS

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje drugo javno ponudbeno licitacijo za dobavo raznega lesa za mostove.

Licitacija se bo vršila v skrajšanem roku

v četrtek, dne 11. julija 1935 ob 11 dopoldne

v mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra, kjer se med uradnimi urami dobe razpisni obrazci in pogoji.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 3. julija 1935.

Predsednik: Dr. Vladimir Ravnihar, l. r.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; število oglasov Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoke petlinne vrstice po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Inteligent

vsaj z gimnazijsko matura, zmožen voditi godbo na pihala in sposoben za praktično gospodar. delo, dobi primerno namestitev. Sprejme se le oseba odlično katoliške prepričanja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod T. D. (b)

Stanovanja

ISČEJO:

Mirna stranka

dveh oseb išče za september ali oktober enosobno stanovanje z vsemi pritliklinami. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Stanovanja« v mestu.

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami, veliko in solčno, oddam v novejši hiši za avgust. — Opekarska cesta 49.

Trisobno stanovanje

s kopalnico oddam takoj ali s 1. avgustom. Kodečljevo, Kljunova 12.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Letovišča

Novalja (otok Pag)

Gostilna »Jadran« na sami plaži, z lepim vrtom, dnevna oskrba 30 Din, vključno vse takse. Odlična hrana kakor tudi dobra pitna voda. — Vinorodni kraj. Cena vinu 6 Din. — Ima pošto, brzojav, telefon, zdravnik itd. Oddaljen od Raba 1 in pol ure vožnje s parnikom, z divno lego. Ima tudi zaliv za zdravljenje revmatizma z velikim uspehom. Klavir na razpolago. Za otroke do 10. leta popust po dogovoru. Javiti se je najprej pri M. Markovina.

Prodamo

Košnja

se odda v Linhartovi ulici. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7905.

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, se obleke, bluze in perile

R. Miklauc

Pri »Škofu«
Ljubljana

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičočja se „Slovenca“, in daje tozadevne informacije

ZAHVALA

Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem zdravnikom gg. primariju dr. Steinfelserju in dr. Hočvarju za uspešno operacijo, pri kateri so mi odvzeli iglo, ki je ležala v črevesju že 1 in pol leta.

Celje, dne 4. julija 1935.

ANTON MARINČEK.

„Preveč šminkanja škoduje koži“

-pravi strokovnjak

Kaj treba storiti

Naj zveni še tako neverjetno, znanost je vendarle dokazala, da zapuščajo dolgotrajno stalno šminkanje znake postarjanja na licu. Uničujejoče namreč vpliva na naravno deklško lepoto polti. Če pa koži vrnete vitalni element mladosti, ki se imenuje Biocel, bo kmalu spet postala jasna, sveža in lepa. Ta dragoceni Biocel se pridobiva od mladih živali po specialnem načinu dr. Stejskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Biocel je sedaj v kremi Toklon, rožnate barve. Če se uporablja preko noči, redi in pomlajuje kožno šminkanja, spet privlačno in lepo.

tkivo ter napenja ohlapne mišice lica, dokler spite. Zjutraj pa vzemite kremo Tokalon, bele barve (ni mastna), ki beli, redi in razteza kožo. Na ta način postane vsako lice, pa bilo že tako pokvarjeno od „prepogostega šminkanja“, spet privlačno in lepo.

Tinčkove in Tončkove prigode

69.

Ura se približuje.

Nekega dne se je pri mladih ujetnikih spet zgledalo njegovo veličanstvo, ljudožrski poglavar Hamham, da se prepiše, če sta dečka že dovolj debela za raženj. Najprej je vzel v roke Tinčka in ga dobro otipal od vseh strani.

»Tale bo že kar dober!« se je zadovoljno zarežal. Tinček je mahal z rokami in kričal na vse grlo: »Pustite me, pustite, ali ne vidite da me žgečkal!« Poglavar Hamham je otipal še Tončka in svečano dejal: »Tudi ta se je lepo odebilil. Otročička, ure so vama štete. Ali imata še kakšno željo?«

»Svoji mami bi rad poslal zadnji pozdrav,« se je oglasil Tinček.

Poglavar Hamham je poklical svojega dvornega telefonistabobnarja. In telegrafist je začel tolči po bobnu: bum! bum! in oddajal tole brzjavko na Tinčkovo mamo:

»Ljuba mama!

S Tončkom sva še živa, a dolgo ne bova več. Oh, šele zdaj, ko bom moral umreti, vem, kako lepo je na svetu živeti. Jutri zjutraj se bodo z najinimi kostmi že mastili ljudožrski požaruhi. Lepo pozdravi Tončkovo mamo in ji povej, da je njen sinko zdrav ko riba in rejen ko pujske in da ga ima poglavar Hamham, kakor je videti, zelo rad. Dejal je, da bo njega on sam vsega požrl. Kakšna gromozanska čast za Tončka! Zbogom in ohrani me v lepem spominu! Tvoj nesrečni Tinček.«

Dolores Vieser

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

Govori kakor otrok. Nekom čudno je slišati, če pogleda človek te napudrane lase in olepotičena lica. Toda Ivan tega ne čuti. Vidi samo sladkootožni, pristrčni pogled njenih izpreminjastih oči in bi ji tako rad rekel, če že nima nikogar drugega, vendar vsaj od njega lahko vse zahteva. Toda tako ga je sram in ne ve, kako bi bilo mogoče, sploh povedati kaj takega.

»Ve, kaj je domotožje?« vpraša gospodična.

Ve. Ah Bog, kolikokrat je sanjal ponoči po mrzlih skednjih o domu! Kolikokrat si je želel v Beljak! In zdaj, odkar mu je umrl oče, pozna celo tudi še tisto: »O kdaj že skoraj bom doma —.«

Hipoma ga je sram samega sebe.

Pa Heloiza govori dalje:

»In vidi — tako grenko domotožje me mori po gradu Redenitzu, po starem, bolnem očetu, po bratu, po grobu prelube matere! Pa moram živeti tu v tujini — pregnana, iztirana!«

Zaihti in si zakrije obraz z rokami.

»Ampak — zakaj vendar,« vzklikne dečko osuplo. »Tega ne smem povedati nikomur,« šepne gospodična pridušeno.

»Jaz ne povem prav nikomur — pri zveličanju moje duše da ne!« prisega Ivan.

Ne more je gledati tako jokati, ko ne ve zakaj in ji ne more pomagati. Gospodična stresa samo z glavo. Ivan stopi pred njo in jo prime za nežno roko s trdimi prsti.

»Gospodična, jaz bi vam tako rad — —.«
Moj Bog, le kaj neki naj ji on naredi?
Toda položi gospodična glavo dečku na prsi. Sladko in nežno kakor piano iz starih gosli zašepetaje:

Ivan, kako sem vesela, da se vsaj tebi smilim!«

Ivana spreleti vroče in mrzlo. Ne da bi vedel, kaj počne, jo rahlo poboža po tilniku in se zgrozi nad tem. In spet zapoje gospodična sladki »Ti!« gori k njemu. Toda poljubi je ne, kakor se je nadejala — samo poblebi in oči se mu tako čudno razpro. Iz ust mu noče nobena beseda. Heloiza bi rada vprašala: Ali me ljubiš? Pa zmisli se še pravi čas, da bi moralo biti še dosti lepše, če bi to povedal sam od sebe. Srce mu polje močno in naglo proti njenemu licu. Zdaj pač sliši dovolj razločno, kaj mu je naredila. Dvigne roke k njegovemu obrazu in ga hoče pritegniti k sebi. Ivan povese oči pred njenim pogledom in vrže glavo ponosno nazaj v zatilnik. Naj je vse še tako čudovito — on ni zato tukaj, da bi se sladkaj! Pomagati ji hoče! Sladkost ga skoraj kar duši — treba mu je zraka!

Za majhen korak stopi nazaj ter jo za trenutek zdrži od sebe, preden mu zdrsne roka z njene rame. Tako čuda zal je videti z mukotrpnim sramom na obrazu, z zmedenimi očmi in drhtečimi, ponosnimi usti, da Heloiza naglo pozabi na rahlo razočaranje.

Z glasom, ki zveni tako temno kakor še nikdar, vli dečko skoraj zapovedovalno:

»Ako ste žalostni, morate vendar tudi povedati, kaj naj vam storim!«

Gospodična reče čisto ponižno proseč:

»Ivan, ako mi hočeš pomagati, nesl skriv pismo na Frauenstein. Tam je čez noč brzi sel iz Prage in jutri spet odjezd. Nihče ne sme vedeti.«

»Nihče!« ponovi Ivan svečano.

»Potem pojdi z menoj!«

Gospodična vstane in stopi iz utice. Odzadaj gresta v hišo in gori po stranskih stopnicah. Pelje ga v spalnico. Ves prevzet od težkega vonja, ki leži v sobi, obstoji dečko na preprogi. Heloiza gre k vzdani omarici in vzame iz nje veliko pismo z velikimi pečati. Zavito je v rumenkasto svilo in nosi gizdav napis s polžastimi okraski:

Najvišjemu Najmilostnejšemu Presvetlemu Gospodu Gospodu Frideriku Avgustu slavno vladajočemu volilnemu Knezu saškemu kraljevskemu Veličastvu poljskemu zdaj stolujočemu v volilno-knežjem gradu v Draždanah.

Premišljeva pridrobni do Ivana. Strežaj bi lahko prav tako dobro opravil, nemara še bolj varno. Tudi ni nobene skrivnosti pri vsem tem. Toda tako mikavno je, če dovoli temu prigod tako željnemu, malemu ljubčku, da ji naredi viteško uslugo, ki se mu gotovo zdi sila važna.

Z rahlo tresočo se roko poda fantiču pismo.

»Za kralja,« zašepeta.

Ivanu se izbulijo oči — nato mu postane obraz mahoma trd in hud. To je kralj, ki — ki...

Heloiza je vesela. Prst položi na ustnice, prisluhne in šepetaje dalje:

»Bodi oprezen, kolikor le moreš, Ivan! Samo brzo mu slu v roko! Ni nikakšen državni prevrat — sem zvesta podanica.«

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nad vse ljubljeni soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Anton Grčar

pekovski mojster

dne 4. t. m. po dolgi, mukapolni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 5. julija ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti Lončarska steza 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. julija 1935.

JOŽICA GRČAR, soproga — ZVONKO, sin in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Slovenska kuharica
Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod Jugoslovanske knjigarna